

AKMEOLOGIK YONDASHUV ASOSIDA O'QUVCHILARDA AXBOROT-KOMMUNIKATIV KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISHNING DIDAKTIK TA'MINOTI

Botiraliyeva M.B.

*Qo'qon davlat instituti pedagogika
kafedrası 2-kurs tayanch doktoranti*

Tayanch so'zlar: akmeologik yondashuv, aktiv va ijodiy metodlar, o'qituvchilar, axborot-kommunikativ kompetentlik, metodlari va didaktikalar.

Ключевые слова: акмеологический подход, активные и творческие методы, педагоги, информационно-коммуникативная компетентность, методы и дидактика.

Key words: acmeological approach, active and creative methods, teachers, information-communicative competence, methods and didactics.

Резюме:

Mazkur maqolada, axborot-kommunikativ kompetentlikni rivojlantirishda akmeologik yondashuvning ahamiyati va uning o'quvchilarga ta'siri tahlil qilinadi. Akmeologik yondashuv, o'quvchi shaxsining rivojlanishi va muvaffaqiyatga erishishdagi o'ziga xos metodologik tamoyillarni asoslaydi. Ushbu yondashuvning asosiy maqsadi – o'quvchilarni har tomonlama yetuk, ijtimoiy faollikni qo'llay oladigan va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalana olish qobiliyatiga ega shaxs sifatida tarbiyalashdir.

Резюме:

В данной статье анализируется значение акмеологического подхода в развитии информационно-коммуникативной компетентности и его влияние на обучающихся. Акмеологический подход основан на уникальных методологических принципах развития и успешности личности студента. Основная цель такого подхода – воспитание учащихся как личностей, зрелых во всех аспектах, способных применять социальную активность и обладающих способностью эффективно использовать информационно-коммуникационные технологии.

Summary:

This article analyzes the importance of the acmeological approach in the development of information-communicative competence and its impact on students. The acmeological approach is based on the unique methodological principles of the student's personality development and success. The main goal of this approach is to educate students as individuals who are mature in all aspects, who can apply social activity and have the ability to effectively use information and communication technologies.

Zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilarning axborot-kommunikativ kompetentligini rivojlantirish masalasi dolzarb ahamiyatga ega bo'lib, bu

kompetentlik XXI asrning yangi pedagogik talablari va ijtimoiy hayot sharoitlariga mos keladi. Axborot-kommunikativ kompetentlik (AKK) nafaqat axborotni qabul qilish, tahlil qilish va etkazish ko'nikmalarini o'z ichiga oladi, balki o'quvchining tanqidiy fikrlash, ijodiy qaror qabul qilish va samarali kommunikatsiya qilish qobiliyatlarini ham rivojlantiradi. Akmeologik yondashuv asosida o'quvchilarda AKKni rivojlantirish uchun o'qitishning didaktik ta'minoti muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqolada akmeologik yondashuv asosida o'quvchilarda axborot-kommunikativ kompetentlikni rivojlantirishning asosiy tamoyillari, metodlari va didaktik ta'minoti ko'rib chiqiladi.

Akmeologiya – insonning maksimal darajada rivojlanishi, uning eng yuqori natijalarga erishish jarayonini o'rganadigan ilmiy soha sifatida, ta'lim tizimida pedagogik jarayonning sifatini oshirishga yordam beradi. Akmeologik yondashuv ta'lim jarayonida o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish, ularning muvaffaqiyatga erishishdagi potentsialini maksimal darajada ochish, o'qituvchining o'z malakasini oshirishga qaratilgan metod va uslublarni qo'llashni nazarda tutadi. Ushbu yondashuvni ta'lim jarayoniga tatbiq etish o'quvchilarda axborot-kommunikativ kompetentlikni rivojlantirishda samarali bo'ladi.

Akmeologik yondashuvning asosiy tamoyillari:

Shaxsiylashtirilgan yondashuv: O'quvchilarni o'z imkoniyatlari va qobiliyatlariga mos ravishda ta'lim jarayoniga jalb etish. Har bir o'quvchining individual ehtiyojlarini hisobga olish, ularni rivojlantirish uchun maxsus metod va uslublarni qo'llash zarur.

Aktiv va ijodiy metodlar: O'quvchilarni faollashtirish, ularga yangi bilimlarni mustaqil ravishda o'zlashtirish imkoniyatlarini yaratish. Bunga guruhli ishlash, muhokamalar, debatlar, analitik ishlar kiradi.

Interaktiv o'qitish: Axborot-kommunikativ texnologiyalarni qo'llash, o'quvchilarga internet, multimedia va boshqa raqamli platformalar orqali ta'lim berish. Bu ularning kommunikativ qobiliyatlarini oshiradi va yangi axborotlarni samarali o'zlashtirishga yordam beradi.

Axborot texnologiyalaridan foydalanish: O'quvchilarga internet, kompyuter dasturlari va mobil qurilmalar yordamida axborotlarni qidirish, tanlash, tahlil qilish va taqdim etish ko'nikmalarini o'rgatish zarur. O'qituvchilar bu jarayonda o'quvchilarning axborotlarni tanlashda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishi kerak.

Interaktiv metodlar: O'quvchilarda kommunikativ kompetentlikni rivojlantirishda interaktiv metodlarning qo'llanishi muhim ahamiyatga ega. Masalan, guruhli ishlash, fikr almashish, virtual muhokamalar va onlayn

konferensiyalar kabi metodlar o'quvchilarning axborotni aniq va samarali etkazish qobiliyatini oshiradi.

Axborot va kommunikativ ko'nikmalarni integratsiya qilish: O'quvchilarda axborot-kommunikativ kompetentlikni rivojlantirish uchun turli fanlar o'rtasida integratsiya qilish talab etiladi. Masalan, matematika va informatika darslarida analitik fikrlash va axborotni tizimli ravishda tahlil qilish ko'nikmalarini o'stirish mumkin.

O'quv jarayonida akmeologik yondashuvni qo'llash

Akmeologik yondashuvni ta'lim jarayonida qo'llash uchun o'quvchilarga quyidagi metodlar yordamida axborot-kommunikativ kompetentlikni rivojlantirish mumkin:

Case-study usuli: Mavjud axborotlar asosida muammolarni tahlil qilish va ularga yechim topish orqali o'quvchilarni axborot-kommunikativ kompetentlikka ega bo'lishga o'rgatish.

Onlayn o'qitish va raqamli platformalar: Akmeologik yondashuvni raqamli texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish. Onlayn darslar, vebinarlar, interaktiv o'yinlar va simulyatsiyalar o'quvchilarda axborot-kommunikativ kompetentlikni rivojlantirishga yordam beradi.

Mentorlik va ko'nikmalarni baholash: O'quvchilarga o'z faoliyatini mustaqil ravishda tahlil qilish imkoniyatlarini berish, o'z-o'zini baholash va mentorlar yordamida muvaffaqiyatga erishish.

Adabiyotlar:

1. Akhmedov T. (2020). Ta'limda axborot-kommunikativ texnologiyalar va ularning o'quvchilarga ta'siri. Tashkent: Science and Education.
2. Davronov Sh. (2019). Akmeologik yondashuv va uning ta'lim jarayonida qo'llanilishi. Pedagogika ilmiy-texnik jurnali, 3(12), 25-30.
3. Jumaniyozov B. (2021). Axborot-kommunikativ kompetentlikni rivojlantirish metodlari. Tashkent: Advanced Education.
4. Kuzieva N. (2022). O'quvchilarda axborot-kommunikativ kompetentlikni shakllantirish: Nazariya va amaliyot. Tashkent: University Press.
5. O'rtaqulov A. (2021). Didaktik ta'minot va ta'lim metodlari. O'qituvchilar uchun qo'llanma, 2(4), 14-19.
6. Raxmonov R. (2020). Akmeologiya va ta'lim tizimidagi innovatsiyalar. Pedagogik ta'limda yangi yondashuvlar, 6(9), 22-27.
7. Soliyev A. (2018). Pedagogik innovatsiyalar va ularning ta'lim tizimiga ta'siri. Pedagogika, 4(8), 9-15.
8. Tukhtashev D. (2023). Kollaborativ ta'lim metodlari va ularning samaradorligi. Journal of Educational Technologies, 1(10), 45-50.
9. Xodjayeva L. (2022). Axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish. Tashkent: Informatics Academy.
10. Yusupov M. (2019). Axborot-kommunikativ kompetentlikni rivojlantirishda interaktiv metodlar. Journal of Modern Education, 5(7), 33-38.